

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.

Vuoden 1974 alusta ovat maatalousyrittäjien eläkelakiin sisältyneet säännökset sukupolvenvaihdoseläkkeestä. Nämä säännökset ovat sikäli määräaikaista, että niitä sovelletaan luovutuksiin, jotka tapahtuvat vuosina 1974—1980. Tässä esityksessä ehdotetaan järjestelmän jatkamista vuoden 1985 loppuun.

Järjestelmän käyttöä esitetään tehostettavaksi muun muassa täsmentämällä ja jonkin verran lieventämällä luovutuksen kohteeksi hyväksyttävän jatkamiskelpoisen viljelmän määrittelyä. Samalla ehdotetaan, että luopujaa koskevia ikärajoja tarkistettaisiin yhdensuuntaisiksi työttömyyseläkejärjestelmän alaikärajojen kanssa. Naisen alaikärajasta voitaisiin poiketa vaimon luopuessa yhdessä miehensä kanssa.

Sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen ehtoja

lähennettäisiin maatilain säännöksiin säätämällä, että luovutuksen kohteena voisi olla ainoastaan maatilalaissa tarkoitettu perheviljelmä. Luopujan huomattava varallisuus — maatilasta pidätetyt arvokas alue ja niin sanottu ylisuuri metsämaa, muu kiinteistö sekä muussa kuin perheen käytössä olevat asunto-osakkeet — olisi eläkeoikeuden esteenä suunnilleen samojen perusteiden mukaan kuin maatilalainoituksessa. Luovutuksensaajaa koskevia kelpoisuusehtoja tarkennettaisiin viittaamalla maatilain mukaisen lainoituksen vastaaviin ehtoihin, jolloin varallisuutena ei kuitenkaan otetaisi huomioon luovutettavaa tilaa.

Laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1981.

PERUSTELUT.

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset.

1.1. Järjestelmän jatkaminen.

Sukupolvenvaihdoseläke liitettiin maatalousyrittäjien eläkejärjestelmään vuoden 1974 alusta maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta annetulla lailla (219/74). Tätä lakia sovellettiin luovutuksiin, jotka tapahtuivat vuosina 1974—1976. Sittemmin järjestelmän voimassaoloa jatkettiin koskemaan ennen vuotta 1981 tapahtuvia luovutuksia (20/77).

Järjestelmän jatkamista koskevan hallituksen

esityksen (1976 vp. n:o 185) perusteluissa todetaan, että varsinkin sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmän tarve maatalouspolitiikan välineenä näyttää pysyvältä. Koska maatalouden kehittämiseen vaikuttavissa tekijöissä ja niiden keskinäisessä arvostuksessa saattaa tapahtua muutoksia, on tarpeellista suorittaa erityisesti luopumiseläkelain (16/74), mutta myös sukupolvenvaihdoseläkettä koskevien säännösten tarkistuksia määräajoin. Tästä syystä ehdotettiin sukupolvenvaihdoseläkettä koskevia säännöksiä jatkettavaksi vuoden 1980 loppuun eli samaksi ajaksi kuin luopumiseläkelain soveltamistakin.

Eräänä maataloutemme rakennepolitiikan ta-

voitteena on, että maatalousyritysten määrä ei enää 1980-luvun jälkipuoliskolla vähenisi aina-kaan mainittavasti. Tämä edellyttää, että elinkeinon on tulossa riittävästi nuoria yrittäjiä, jotka kykenevät jatkamaan ja kehittämään näitä yrityksiä.

Sukupolvenvaihdoseläke on osoittautunut tarkoituksenmukaiseksi keinoksi maatalousyrittäjäkunnan nuorentamisessa. Sen avulla on osaltaan joudutettu isännänvaihdosta noin 6 000 maatilalla. Tehtyjen selvitysten perusteella sukupolvenvaihdos voisi tapahtua tällä vuosikymmenellä eläkkeen tuella noin 17 000 tilalla, jos kaikki järjestelmän piiriin kuuluvat hyödyntäisivät sitä. Järjestelmän jatkamista olisi näin ollen pidettävä tarkoituksenmukaisena ainakin toistaiseksi. Sitä ehdotetaan jatkettavaksi viidellä vuodella eli vuoden 1985 loppuun, johon saakka myös luopumiseläkejärjestelmän voimassaolo tulisi jatkumaan.

Järjestelmän jatkamista koskeva muutos esitetään tehtäväksi maatalousyrittäjien eläkelain (467/69; MYEL) 6 a §:n 1 momentin 5 kohtaan.

1.2. Luopujan ikäraajat.

MYEL:n 6 a §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan on sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen edellytyksenä, että maatalousyrittäjä on luovutuksen tapahtuessa täyttänyt 60 vuotta tai, jos hän on nainen, 55 vuotta. Sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen alaikärajan väliaikaisesta alentamisesta annetussa laissa (443/78) kuitenkin säädettiin, että miespuolisen maatalousyrittäjän alaikäraja on 60 vuoden asemasta 58 vuotta. Tätä lakia sovellettiin vuosien 1978 ja 1979 aikana tapahtuviin luovutuksiin. Lainmuutoksesta oli sovittu kevään 1978 maataloustuloratkaisussa ja lakiesitys annettiin samanaikaisesti kuin työttömyyseläkkeen ikäraja alennettiin 58 vuoteen.

Maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:n muuttamisesta annetulla lailla (918/79) lisättiin mainittuun pykälään uusi 4 momentti, jonka mukaan oikeus sukupolvenvaihdoseläkkeeseen on vuonna 1925 ja sitä ennen syntyneellä maatalousyrittäjällä. Tätä lakia sovelletaan, jos luopuminen tapahtuu vuoden 1980 aikana. Samanaikaisesti kumottiin edellä mainittu laki sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen alaikärajan väliaikaisesta alentamisesta (919/79). Ikä-

rajan alennus tapahtui nytkin samalla kertaa kuin vastaava työttömyyseläkkeen ikärajan alentaminen.

Valtion vuoden 1981 tulo- ja menoarvioesityksessä on todettu, että työttömyyseläkkeen ikärajan alentamista jatketaan. Ensi vuoden alusta työttömyyseläkkeeseen ovat ikänsä puolesta oikeutettuja vuonna 1926 tai sitä ennen syntyneet. Tässä yhteydessä on myös sovittu, että sama ikärajan alennus ulotetaan koskemaan sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmää. Tämän vuoksi esitetään, että 6 a §:ssä pysytettäisiin edelleenkin 4 momentti siten muutettuna, että sukupolvenvaihdoseläke voitaisiin myöntää vuonna 1926 tai sitä ennen syntyneille henkilöille.

Sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmä edellyttää, että aviopuolisot luopuvat maatilasta ja sen viljelemisestä samanaikaisesti. Jos vaimo — niin kuin tavallista — on muutaman vuoden miestänsä nuorempi, voi käydä niin, että hän ei ole vielä täyttänyt alaikärajaansa silloin, kun aviomies olisi ikänsä puolesta jo oikeutettu eläkkeeseen. Tällainen on erityisesti mahdollista nyt, kun miehen ikärajaa ehdotetaan alennettavaksi lähelle naisen alaikärajaa.

Sukupolvenvaihdoksen ei pitäisi lykkääntyä sen vuoksi, että joudutaan odottamaan vaimon ikärajan täyttymistä. Laissa oleva pääsääntö, jonka mukaan vaimo voi luopua viisi vuotta nuorempana kuin miehensä, olisi pyrittävä säilyttämään myös miehen alaikärajaa koskevan tilapäisjärjestelyn aikana. Tämän vuoksi esitetään, että oikeus eläkkeeseen olisi vuonna 1930 ja sitä ennen syntyneellä naispuolisella maatalousyrittäjällä, jonka mieskin on sukupolvenvaihdoseläkkeeseen oikeutettu. Tällaisessa tapauksessa alettaisiin eläkettä kuitenkin maksaa vasta, kun vaimo täyttää naisia yleensä koskevan alaikärajan, 55 vuotta. Tästä esitetään säädettäväksi MYEL:n 6 a §:n 4 momentin poikkeussäännöksen viimeisessä virkkeessä. Jotta ei jäisi aukkoa vaimolle näin määritellyn ja naisia yleensä koskevan alaikärajan välille, on tämän momentin ensimmäisessä virkkeessä oleva säännös ulotettu koskemaan myös naispuolista maatalousyrittäjää.

1.3. Viljelmän jatkamiskelpoisuus.

Sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmä koskee maatiloja, joiden käyttämisen maataloustuotan-

nossa voidaan katsoa olevan tulevaisuudessaakin tarkoituksenmukaista. MYEL:n 6 b §:n 1 momentin mukaan jatkamiskelpoisena pidetään viljelmää, josta luovutuksensaajan perheineen arvioidaan saavan toimeentulonsa, tai jos tila sijaitsee kehitysalueella, pääasiallisen toimeentulonsa. Muilta tiloilta viljelytoiminnasta luopuneiden käytettävissä ovat olleet lähinnä luopumiseläke- ja tuotannonmuutosjärjestelmät.

Jatkamiskelpoisuutta koskevassa MYEL:n säännöksessä on lueteltu eräitä tekijöitä, jotka on otettava huomioon arvioitaessa viljelmän jatkamiskelpoisuutta. Yksityiskohtaisemmat perusteet jatkamiskelpoisuudelle sisältyvät maatilahallituksen ohjeisiin, joita myös muutoksenhakuelimet ovat käytännössä noudattaneet. Ohjeissa on määritelty jatkamiskelpoisen viljelmän vähimmäispeltoala ja metsäntuotto. Peltoa koskeva vähimmäisvaatimus on lievempi kehitysalueella kuin muualla Suomessa.

Viljelmän jatkamiskelpoisuuden määrittely merkitsee periaatteellista kannanottoa maatalouden rakennepolitiikkaan. Kysymys on myös luopujan eläkeoikeuteen ratkaisevasti vaikuttavasta normista. Tämän vuoksi hallitus katsoo, että jo lakiin olisi otettava yksityiskohtaiset määräykset jatkamiskelpoisuudesta.

Voimassa oleva jatkamiskelpoisuuden määritelmä ja sille rakentuvat maatilahallituksen ohjeet lähtevät lakiin alueellisen kehityksen edistämisestä (451/75) pohjautuvasta jaottelusta. Kehitysaluejako ei kuitenkaan ole riittävän tarkoituksenmukainen ratkaistaessa maatalouden rakenneongelmia. Tästä syystä onkin maatilalain muuttamisesta annetulla lailla (553/80) ryhdytty noudattamaan omaa aluejakoa maatilalain korkojen porrastuksessa ja eräiden muiden etuuksien ohjaamisessa. Siinä maa on jaettu neljään vyöhykkeeseen, joista pohjoisinta kutsutaan ensimmäiseksi. Koska sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmän rakennepoliittiset tavoitteet ovat samat kuin maatilalain, hallitus ehdottaa, että maatilain jatkamiskelpoisuuden arviointi säädettäisiin tapahtuvaksi maatilalain uuden vyöhykkeajon pohjalta.

Maatilahallituksen nykyisten ohjeiden mukaista määrittelyä soveltaen on 50—64-vuotiaiden viljelijöiden maatioista arviolta 2/3 jatkamiskelpoisia. Jatkamiskelpoisten tilojen suhteellinen osuus on pienin Etelä-Suomessa. Kuten edellä todettiin, olisi maatalouspolitiikkamme pyrittävä estämään tilaluvun vähenemistä. Tämän tavoitteen huomioon ottaen

olisi syytä jonkin verran lieventää jatkamiskelpoisuuden ehtoja. Hallitus esittää näin ollen, että pellon vähimmäisvaatimus olisi maatilalain 67 §:ssä tarkoitettulla ensimmäisellä ja toisella vyöhykkeellä viisi hehtaaria, kolmannella kuusi ja neljännellä kahdeksan hehtaaria. Nykyiseen käytäntöön verrattuna tämä merkitsisi lievennystä edellä mainitulla toisella vyöhykkeellä, jossa aikaisemmin on ollut osaksi käytössä kuuden hehtaarin raja, sekä Etelä-Suomen alueen käsittävällä neljännellä vyöhykkeellä, jossa rajana on ollut 10 peltohehtaaria.

Maatilalakia ei sovelleta Ahvenanmaan maakunnassa, minkä vuoksi myöskään korkovyöhykejaotus ei koske sitä. Ahvenanmaa voidaan kuitenkin rinnastaa ensimmäiseen ja toiseen korkotukivyöhykkeeseen. Tästä syystä esitetään, että pellon vähimmäisala olisi Ahvenanmaalla viisi hehtaaria.

Metsämaan osalta olisi edellytyksenä koko Suomessa, että metsän verotuotto säännönmukaisessa kasvukunnossa on vähintään 85 kuutiometriä, joka nykyään lasketaan kuorellisena runkopuuna. Peltö ja metsä voisivat kuitenkin korvata tietyssä suhteessa toisiaan. Tästä säädettäisiin tarkemmin asetuksella.

Jatkamiskelpoisuuden kannalta on huomattava merkitys myös maatilain rakennuksilla. Asuinrakennuksen tulisi yleensä olla kooltaan riittävä ja kunnoltaan tyydyttävä. Myös kotieläinrakennukseen olisi kiinnitettävä arvioinnissa huomiota, jos tilalla harjoitetaan kotieläintaloutta. Rakennusten kokoa ja kuntoa koskevat vaatimukset esitetään, kuten tähänkin saakka, maatilahallituksen päätettäväksi.

Arvioitaessa jatkamiskelpoisuutta olisi pyrittävä joustavuuteen niin, että sukupolvenvaihdosta voitaisiin tukea kaikilla tiloilla, joilla se näyttää olevan tarkoituksenmukaisista. Tästä syystä olisi maatilain pinta-alaa koskevia vaatimuksia voitava alentaa, jos maatilain peltöjen sijainti ja laatu taikka sen rakennukset tai muut tuotantoedellytykset ovat tavanomaista huomattavasti paremmat. Lieventämisperuste olisi myös jatkajan maataloudellinen ammattikoulutus ja tilalla harjoitettava erikoistuotanto. Vastaavasti olisi vaadittava suuremmat pintaalat, jos tuotantoedellytykset ovat tavanomaista huomattavasti huonommat. Alentamisen ja korottamisen edellytyksistä säädettäisiin asetuksella.

Jatkamiskelpoisuuden uusi määritelmä sisältyy MYEL:n 6 b §:n 1 ja 2 momenttiin. Sisäl-

löltään se vastaa luopumiseläkkeen jatkamiskelpoisuusmääritelmää. Uuden 1 ja 2 momentin lisääminen pykälään aiheuttaa nykyisten 1—6 momentin siirtymisen 3—8 momentiksi. Säännöksiin tulee myös jäljempänä mainittuja sisällöllisiä muutoksia.

Nykyisen MYEL:n 6 b §:n 1 ja 2 momentti sisältävät jatkamiskelpoisuudesta sellaisia erityissäännöksiä, joilla on merkitystä vain sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmässä. Asiallisesti nämä säännökset pysyisivät entisellään, vaikkakin niiden keskinäinen järjestys vaihtuisi. Ne ovat esityksessä MYEL:n 6 b §:n 3 ja 4 momenttina. Uuden 4 momentin viimeistä lausetta on kuitenkin tarkistettava, koska jatkamiskelpoisuuden määritelmä muuttuu tekniseltä rakenteeltaan. Uuden 3 momentin lopusta poistetaan lause, jonka mukaan asetuksella voisi tarvittaessa säätää jatkamiskelpoisuudesta. Se on tarpeeton, koska tällainen on jo 2 momentissa.

Jatkamiskelpoisuutta käytännössä määriteltäessä on esitetty vaatimuksia, että viljelijän erillisen yrityksen muodossa harjoittama turkistarhaus ja kasvihuoneviljely tulisi ottaa huomioon. Voimassa olevien MYEL:n säännösten mukaan näin ei voida menetellä. Kun tätä koskeva selvitystyö on parhaillaan meneillään, hallitus ei katso tarkoituksenmukaiseksi tehdä tältä osin muutosesityksiä, vaan harkitsee erikseen selvityksen valmistuttua toimenpiteitä, joihin se mahdollisesti antaa aiheen.

Viranomaisten toimivaltaa koskevaa MYEL:n 6 e §:n 1 momentin 2 kohdan viittaussäännöstä tulisi MYEL:n 6 b §:n muutosten johdosta tarkistaa.

1.4. Perheviljelmä.

MYEL:n 6 b §:n nykyisen 5 momentin, ehdotetun uuden 7 momentin viimeiseen virkkeeseen sisältyvän erityissäännöksen perusteella ei eläkettä myönnetä, jos sukupolvenvaihdoksen tukemista on pidettävä ilmeisen epätarkoituksenmukaisena luovutuksensaajan taloudellisen aseman ja muiden olosuhteiden takia. Lainkohtaa on tulkittu niin, että eläke myönnetään vain, jos luovutuksensaajalle voitaisiin myöntää maatilalainaa luovutettavan tilan hankkimiseen. Lainansaannin eräänä edellytyksenä puolestaan on, että maatila ei olennaisesti ylitä maatalaissa tarkoitettua perheviljelmän kokoa. Elä-

kettä ei siis ole myönnetty, jos luovutettu maatila on ollut olennaisesti perheviljelmää suurempi.

Edellä mainittu perheviljelmää koskeva ehto on siis välillinen, eikä se suoraan ilmene MYEL:n säännöksistä. Maatalouden rakennepoliitikassa lähdetään nykyään varsin selkeästi siitä, että yhteiskunnan kustantamilla toimilla ei olisi tuettava perheviljelmän koon selvästi ylittäviä tiloja. Myöskään ei ole tarvetta käyttää eläketukea tällaisen tilan isännänvaihdokseen. Jotta asia ilmenisi nykyistä yksiselitteisemmin laista, ehdotetaan MYEL:n 6 a §:n 1 momentin johdantokappaleeseen lisäystä, jonka mukaan sukupolvenvaihdoseläke tulisi kysymykseen vain, jos luovutettava viljelmä ei ole olennaisesti maatalaissa tarkoitettua perheviljelmää suurempi.

Maatilahallituksen asiana olisi eläkelaitosta sitovasti päättää, onko luovutettava maatila eläkkeeseen oikeuttava perheviljelmä. Tästä esitetään toimivaltasäännös MYEL:n 6 e §:n 1 momentin 1 kohtaan. Maatilahallitus ja sen alaiset viranomaiset arvioisivat nämä seikat samojen periaatteiden mukaan kuin lainoitusasioissa. Isännänvaihdos aiheuttaa useissa tapauksissa myös muutoksen tilan tuotantosuunnassa. Tällöin arvioitaisiin maatalan perheviljelmäominaisuus luovutuksensaajan aikoman tuotantomuodon mukaisesti.

1.5. Luopujan varallisuus.

Ratkaistaessa luopujan oikeutta sukupolvenvaihdoseläkkeeseen ei MYEL:n nykyisten säännösten mukaan ole kiinnitettävä huomiota luopujan varallisuuteen. Eläke saattaa siten tulla myönnettäväksi henkilölle, joka selvästi ei ole sen tarpeessa. Tällainen luopuja voi kuitenkin tilastaan saamansa kauppahinnan ja muun varallisuutensa turvin luopua maatalousyrittäjätoiminnasta, eikä eläkkeen antamaa kannustinta tällöin tarvita.

Toisaalta otetaan hakijan muusta ansiotyöstä kuin maatalousyrittäjätoiminnasta saamat sivutulot eläkeoikeuteen vaikuttavana tekijänä huomioon (MYEL:n 6 a §:n 1 momentin 1 kohta). Niin ikään eläkeoikeus rajoittuu sellaiseen maatalaan, joka ei olennaisesti ylitä perheviljelmän kokoa. Tämän kanssa johdonmukaista olisi, että eläkeoikeutta harkittaessa voitaisiin ottaa huomioon ainakin sellainen varallisuus, joka

on luovutettavaan maatilaa rinnastettavissa ja joka muodostaa luopujalle ja hänen perheelleen vakaamman toimeentulon lähteen kuin esimerkiksi ansiotyö.

Edellä olevan perusteella esitetään, että luopujan ja hänen aviopuolisonsa varallisuus vai-kuttaisi eläkeoikeuteen samalla tavoin kuin maatilalain mukaisessa lainoituksessa. Jos toisin sanoen kysymykseen tulevan omaisuuden arvo siihen kohdistuvilla veloilla vähennettynä ylittää lainoituuskäytännössä noudatettavan markkamääräisen varallisuusrajan, olisi eläke evättävä. Tämä raja on vuoden 1980 tasossa 500 000 markkaa (tosin verotettavana varallisuutena).

Varallisuutena esitetään otettavaksi huomioon MYEL:n 6 b §:n perusteella pidätetty arvokas alue. Jos tällainen alue on myyty maatilasta vuoden sisällä ennen luovutusta, olisi myös se otettava mukaan varallisuusarvioon. Edelleen otettaisiin huomioon luopujan itselleen maatilasta sanotun pykälän perusteella pidättämä niin sanottu ylisuuri metsämaa. Lisäksi luettaisiin varallisuuteen luopujan ja hänen aviopuolisonsa muu kuin luovutettavaan viljelmään kuuluva maatala tai muu kiinteistö, jolla tässä tarkoitetaan myös määräalaa, sekä asunto-osakkeet. Ulkopuolelle arvion jäisi kuitenkin luopujan tai hänen perheensä vakinaiseksi asunnoksi tarkoitettu osakehuoneisto. Perheen käytössä olevana voitaisiin pitää myös muualla opiskeleville lapsille asunnoksi hankittua osaketta, jollei sen arvo ja suuruus ole ilmeisessä epäsuhteessa käyttötarkoitukseensa ja hakijan muihin olosuhteisiin nähden.

Muu kuin edellä lueteltu omaisuus, kuten kauppahinta ja luovutettava tila metsineen, jäisi arvion ulkopuolelle. Näin rajoitettuna säännös olisi kohtuullisella hallinnollisella vä-vännäöllä täytäntöön pantavissa.

Arvioitava omaisuus otettaisiin huomioon kohtuullisen käyvän hinnan mukaisena. Näin ollen olisi arvio tehtävä varovaisesti. Esimerkiksi arvokkaan alueen hintaa alentavana olisi otettava huomioon se, että alue on vaivoin tai kenties vasta pitkän ajan kuluttua realisoi-tavissa.

Lisäys varallisuuden huomioon ottamisesta esitetään MYEL:n 6 a §:n 1 momentin 4 koh-taan, jolloin nykyinen 4 kohta siirtyisi 5 koh-daksi. Viranomaisen toimivaltaa koskevaan MYEL:n 6 e §:n 1 momentin 1 kohtaan ehdo-tetaan muutosta, jonka mukaan maatilahallitus ratkaisisi eläkelaitosta sitovasti, ylittääkö kysy-

myksessä oleva varallisuus arvoltaan maatala-lainoituksessa käytettävän rajan.

1.6. Luovutuksensaajan kelpoisuus.

Edellä käsitelty MYEL:n 6 b §:n nykyisen 5 momentin, ehdotetun uuden 7 momentin vii-meisen virkkeen säännös on epämääräinen luovutuksensaajan kelpoisuuden arviointia ajatel-len. Suoraan laista tulisi ilmetä, että kelpoisuus määritellään osittain samojen perusteiden mu-kaan kuin maatilalain mukaisessa lainoitukses-sa. Niin ikään olisi säädettävä, miltä osin lai-noituksen ehdot tulevat tässä sovellettaviksi.

Edellä olevan perusteella esitetään MYEL:n 6 b §:n 7 momentin viimeinen virke kuulu-vaksi niin, että luovutuksensaajaksi ei hyväk-syttäisi henkilöä, joka ei voisi saada sisarosuu-lainaa ammattinsa tai tulojensa puolesta. Samojen perusteiden mukaan muodostaisi esteen myös luovutuksensaajan huomattava varallisuus. Tällöin ei kuitenkaan otettaisi varallisuutena huomioon luovutuksen kohteena olevaa maati-laa. Tältä osin uusi säännös eroaa nykyises-tä lainoitusehtoihin sidotusta käytännöstä, jon-ka mukaan muun muassa maatilaa mukana luovutuksensaajalle siirtyvä huomattava metsän puuvarasto voi estää luopujalta eläkkeen. Riit-tävänä ehtona voidaan pitää jo sitä, että eläke voidaan myöntää vain maatilalta, joka ei ole olennaisesti perheviljelmää suurempi, ja että eläke voidaan evätä huomattavan varallisuuden perusteella.

MYEL:n 6 b §:n nykyisen 3 momentin, ehdotetun uuden 5 momentin 3 kohdan mukaan voidaan maatilasta pidättää luopujan rintaperil-lisille osa tavanomaista huomattavasti suurem-masta metsämaasta, jos se ei ole esteenä maatilalain mukaisen lainan myöntämiselle. Itsel-leen ei luopuja saa tällaista ylisuurta metsä-maata pidättää. MYEL:n 6 b §:n nykyisen 5 momentin, ehdotetun uuden 7 momentin vii-meisen virkkeen muutoksella mahdollistetaan sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmässä sellaisen-kin maatilaa myynti, jolla on huomattava puu-varasto. Jotta luovutuksensaajaa ei tällaisissa tapauksissa velvoitettaisi ostamaan metsämaata, jonka hankkiminen tuottaa huomattavia rahoitusvaikeuksia, olisi ylisuuren metsämaan pi-dätys mahdollistettava myös luopujalle itselleen. Tämä mahdollisuus tulisi kysymykseen lähinnä silloin, kun rintaperillisiä ei ole. Muutos tästä

esitetään MYEL:n 6 b §:n 5 momentin 3 kohdassa.

Kuten edellä on todettu, itselle pidätetty metsämaa luetaan varallisuuteen, jonka arvo voi estää eläkkeen myöntämisen.

1.7. Omistussuhteiden täsmennys.

Sukupolvenvaihdoeläkkeen voi saada vain sellainen luopuja, joka omistaa luovutettavasta tilasta vähintään yhden neljäsosan (MYEL:n 6 a §:n 1 momentin johdantokappale). Eläkkeen saamisen edellytyksenä on myös, ettei luovutuksensaaja eikä tämän aviopuoliso ennestään omista sanotusta viljelmästä enempää kuin puolet (MYEL:n 6 b §:n nykyisen 3 momentin, ehdotetun uuden 5 momentin johdantokappale). Luovutuksensaaja on saattanut aikaisemmin hankkia tai saada itselleen luovutettavan viljelmän ulkopuolelta maatalousmaata. Jos sitä viljellään yhdessä luovutettavan viljelmän kanssa, on se luettava kuuluvaksi samaan viljelmäkokonaisuuteen. Edellä mainittuja murto-osasääntöjä sovellettaessa voi tällainen ulkopuolelta hankittu, usein vähäinen maa-alue aiheuttaa eläkkeen epäämisen.

Vaiheittaista sukupolvenvaihdoista ajatellen olisi tällaisia erillisistöjä pyrittävä suosimaan. Tämän vuoksi olisi MYEL:n 6 b §:n uuteen 8 momenttiin lisättävä uusi virke, jossa säädettäisiin, ettei tällaista luopujille koskaan kuulumatonta aluetta otettaisi huomioon mainittuja murto-osia laskettaessa.

2. Asian valmistelu.

Esitys rakentuu luopumisjärjestelmien kehittämistoimikunnan II mietinnön (komiteanmietintö 1980: 45) pohjalta.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset.

Esityksen merkittävimmät taloudelliset vaikutukset aiheutuisivat siitä, että sukupolvenvaihdoeläketä koskevia säännöksiä sovellettaisiin myös vuosina 1981—1985 tapahtuviin luovutuksiin. Siitä valtiolle aiheutuvat lisäkustannukset olisivat vuoden 1980 tasossa (suluissa kustannukset, jos järjestelmää ei jatketa):

vuonna	milj. mk	milj. mk
1981	2,0	(52,0)
1982	6,0	(47,0)
1983	10,0	(41,0)
1984	14,0	(35,0)
1985	18,0	(30,0)

Nyt järjestelmään esitetyistä parannuksista aiheutuu lisäkustannuksia seuraavasti:

vuonna	alajakarajan alentamisesta vuonna 1926 syntyneisiin miehiin milj. mk	muista ehdotetuista muutoksista milj. mk	yhteensä milj. mk
1981	0,2	1,3	1,5
1982	1,2	6,8	8,0
1983	1,8	10,1	11,9
1984	2,1	12,7	14,8
1985	2,6	15,7	18,3

4. Voimaantulo.

Laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1981. Sitä sovellettaisiin tapauksiin, joissa viljelmän luovutus tapahtuu tai etukäteispäätös annetaan vuonna 1981 tai sen jälkeen. MYEL:n 6 a §:n 1 momentin 5 kohdasta ilmenee, että luovutuksen ja etukäteispäätöksen antamisen tulee tapahtua viimeistään vuonna 1985.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 6 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 4 kohta sekä 4 momentti, 6 b § sekä 6 e §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta,

sellaisina kuin ne ovat, 6 a §:n 1 momentin johdantokappale, 6 b § ja 6 e §:n 1 momentin 2 kohta 29 päivänä huhtikuuta 1980 annetussa laissa (294/80), 6 a §:n 1 momentin 4 kohta 7 päivänä tammikuuta 1977 annetussa laissa (20/77) ja 4 momentti 14 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (918/79) ja 6 e §:n 1 momentin 1 kohta 21 päivänä toukokuuta 1976 annetussa laissa (414/76), sekä

lisätään 6 a §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 7 päivänä tammikuuta 1977 ja 29 päivänä huhtikuuta 1980 annetuilla laeilla, uusi 4 kohta, jolloin muutettu 4 kohta siirtyy 5 kohdaksi, seuraavasti:

6 a §.

Jos maatalousyrittäjä luovuttaa jatkamiskelpoiseksi katsottavan, kokonaan tai osaksi, kuitenkin vähintään neljäsosalta, omistamansa viljelmän, joka ei ole olennaisesti suurempi kuin maatilalaissa (188/77) tarkoitettu perhevilmelmä, 6 b §:ssä tarkoitettulle luovutuksensaajalle ja pysyvästi lopettaa maatalouden harjoittamisen, on hänellä oikeus saada sukupolvenvaihdoseläkettä edellyttäen:

4) että hänelle voitaisiin myöntää maatilalain mukaista lainaa ottamalla kohtuullisen käyvän hinnan mukaisesti varallisuutena huomioon;

a) luovutettavasta viljelmästä 6 b §:n 5 momentin 2 kohdan perusteella pidätettävä tai yhden vuoden aikana ennen luovutusta pidätetty alue taikka saman momentin 3 kohdan mukaan itselle pidätettävä metsämaa;

b) maatalousyrittäjän tai hänen aviopuolisonsa muu kuin luovutettavaan viljelmään kuuluva maatila tai muu kiinteistö; ja

c) maatalousyrittäjän tai hänen aviopuolisonsa asunto-osakkeet, ei kuitenkaan niitä, jotka oikeuttavat hänen tai hänen perheensä vakinaiseksi asunnoksi tarkoitettun huoneiston hallintaan; ja

5) että hän on luovuttanut viljelmän vuoden 1973 jälkeen mutta ennen vuotta 1986.

Sen estämättä, mitä 1 momentin 2 kohdassa on säädetty sukupolvenvaihdoseläkkeen saami-

sen edellytyksenä olevasta alaikärajasta, on myös sellaisella vuonna 1926 tai sitä ennen syntyneellä maatalousyrittäjällä, joka sanotussa momentissa tarkoitettulla tavalla pysyvästi lopettaa maatalouden harjoittamisen, oikeus saada sukupolvenvaihdoseläkettä. Vastaava oikeus on myös sellaisella vuonna 1927—1930 syntyneellä naispuolisella maatalousyrittäjällä, jonka aviopuolisokin on oikeutettu sukupolvenvaihdoseläkkeeseen, kuitenkin siten, että eläkettä ei makseta ajalta ennen 55 vuoden iän täyttämistä.

6 b §.

Jatkamiskelpoisena pidetään viljelmää, jos sillä on peltoa viljelmän sijaitessa maatilalain 67 §:ssä mainitulla ensimmäisellä tai toisella vyöhykkeellä taikka Ahvenanmaan maakunnassa 5 hehtaaria, sen sijaitessa edellä tarkoitettulla kolmannella vyöhykkeellä 6 hehtaaria ja neljännellä 8 hehtaaria sekä metsämaata niin paljon, että metsän tuotto verotuksessa noudatettavien perusteiden mukaan säännönmukaisessa kasvukunnossa on vähintään 85 kuutiometriä vuodessa. Jos viljelmällä on peltoa tai metsämaata edellä mainittua määrää vähemmän, pelto ja metsämaa voivat korvata toisiaan siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Lisäksi viljelmän rakennusten tulee täyttää kooltaan ja kunnoltaan maatilahallituksen asettamat vaatimukset.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja viljelmän pinta-alaa koskevia vaatimuksia voidaan alen-

taa, jos viljelmän peltojen sijainti ja laatu, sen rakennukset tai muut tuotantoedellytykset ovat tavanomaista huomattavasti paremmat, jos luovutuksensaajalla on maataloudellinen ammattikoulutus tai jos viljelmällä harjoitetaan erikoistuotantoa. Niin ikään saadaan vaatimuksia pinta-aloista korottaa, jos viljelmän tuotantoedellytykset ovat tavanomaista huomattavasti huonommat. Alentamisen ja korottamisen edellytyksistä säädetään tarkemmin asetuksella.

Viljelmän jatkamiskelpoisuutta harkittaessa otetaan myös huomioon sellainen ammattimainen kalastustoiminta ja porotalous, josta luovutaan luovutuksensaajan hyväksi samalla kertaa kuin viljelmästä, sekä luovutuksensaajan tai hänen aviopuolisonsa ainakin yhden vuoden ennen luovutushetkeä omistama viljelämä, joka maatilalain mukaisesti soveltuu luovutuksen kohteena olevaan viljelmään lisäalueeksi.

Jatkamiskelpoisuuteen vaikuttavana ei kuitenkaan pidetä aluetta, joka on hankittu viljelmään viimeisen vuoden aikana ennen luovutusta. Jos viljelämä luovutetaan useammalle kuin yhdelle luovutuksensaajalle, jotka eivät ole aviopuolisoita, on viljelmän jatkamiskelpoisuutta ratkaistaessa edellä 1 momentissa tarkoitettuja arviointiperusteita korotettava luovutuksensaajien lukua vastaavasti.

Sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen edellytyksenä on, että viljelämä luovutetaan kokonaisuudessaan luovutuksensaajalle. Eläkkeen saamisen edellytyksenä on lisäksi, että luovutuksensaaja ei yksin tai yhdessä aviopuolisonsa kanssa taikka luovutuksensaajan aviopuoliso yksin omista enempää kuin puolet viljelmästä. Jos luovutuksensaajia on useita, lasketaan edellä mainittua säännöstä sovellettaessa luovutuksensaajien ja aviopuolisoiden osuudet yhteen. Luovuttajalla on kuitenkin oikeus, jollei toimenpide haittaa viljelmän tarkoituksenmukaista maataloudellista käyttöä, pidättää viljelmästä

1) itselleen ja kullekin rintaperilliselleen sekä otto- ja kasvattilapselleen kohtuullisen kokoinen tontti vakinaisen tai vapaa-ajan asunon rakentamista varten;

2) itselleen tai toiselle alue, jolla on huomattavasti suurempi arvo käytettynä muuhun kuin maataloudellisiin tarkoituksiin; ja

3) itselleen tai rintaperillisilleen sellainen osa viljelmän tavanomaista huomattavasti suuremmasta metsämaasta, jonka pidättäminen ei ole esteensä maatilalaissa tarkoitettun lainan myöntämiselle luovutuksensaajalle.

Oikeutta sukupolvenvaihdoseläkkeen saamiseen ei ole, jos luovuttaja on 1 päivänä huhtikuuta 1977 tai sen jälkeen luovuttanut viljelmästäan niin olennaisen osan, että luovutusta on pidettävä tilan pirstomisena.

Luovutuksensaajan tulee olla luovuttajan tai tämän aviopuolison rintaperillinen, joka ikänsä, ammattitaitonsa ja muiden ominaisuuksiensa puolesta voidaan katsoa sopivaksi harjoittamaan maatilataloutta viljelmällä. Jollei tällaista sukulaista ole tai tämä ei muusta syystä tule luovutuksensaajana kysymykseen, voidaan luovutuksensaajaksi hyväksyä edellä mainitut vaatimukset täyttävä muu henkilö. Luovutuksensaajaksi ei kuitenkaan hyväksytä henkilöä, joka ammattinsa, muun varallisuutensa kuin luovutettavan viljelmän tai tulojensa puolesta ei voi saada maatilalain mukaista sisarosuuksina.

Viljelmän asuin- ja talousrakennukset voidaan ottaa huomioon eläkkeenhakijan eduksi ratkaistaessa, omistaako maatalousyrittäjä 6 a §:n 1 momentin johdantokappaleessa tarkoitettua neljäsosan taikka luovutuksensaaja puolisoineen edellä 3 momentin johdantokappaleessa tarkoitettua suuremman osuuden kuin puolet viljelmästä. Edellä tarkoitettuja omistussuosuuksia määriteltäessä ei viljelmään katsota kuuluvaksi aluetta, jonka luovutuksensaaja omistaa yksin tai yhdessä muun henkilön kuin luopujan tai tämän aviopuolison kanssa ja joka ei ole aikaisemmin ollut luopujan tai tämän aviopuolison omistuksessa.

6 e §.

Maatilahallituksen on annettava eläkelaitokselle lausuntonsa siitä,

1) onko 6 a §:ssä tarkoitettua viljelmää pidettävä sellaisena jatkamiskelpoisena viljelmänä, joka ei ole perhevilmää olennaisesti suurempi, ja onko luovuttaja 6 a §:n 1 momentin 4 kohdassa mainituin edellytyksin oikeutettu maatilalain mukaiseen lainaan;

2) onko luovuttajalla katsottava olevan oikeus pidättää viljelmästä 6 b §:n 5 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu alue, onko viljelmää 6 b §:n 6 momentissa mainituin tavoin pirstottu ja täyttääkö luovutuksensaaja sanotun pykälän 7 momentissa tarkoitettut edellytykset; sekä

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1981.

Tätä lakia sovelletaan tapauksiin, joissa viljelmän luovutus tapahtuu tai maatalousyrittäjien eläkelain 6 g §:ssä tarkoitettu ehdollinen pää-
tös eläkkeen perustuessa sanottuun pykälään annetaan 1 päivänä tammikuuta 1981 tai sen jälkeen.

Helsingissä 31 päivänä lokakuuta 1980.

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Luja-Penttilä*

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 6 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 4 kohta sekä 4 momentti, 6 b § sekä 6 e §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta,

sellaisina kuin ne ovat, 6 a §:n 1 momentin johdantokappale, 6 b § ja 6 e §:n 1 momentin 2 kohta 29 päivänä huhtikuuta 1980 annetussa laissa (294/80), 6 a §:n 1 momentin 4 kohta 7 päivänä tammikuuta 1977 annetussa laissa (20/77) ja 4 momentti 14 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (918/79) ja 6 e §:n 1 momentin 1 kohta 21 päivänä toukokuuta 1976 annetussa laissa (414/76), sekä

lisätään 6 a §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 7 päivänä tammikuuta 1977 ja 29 päivänä huhtikuuta 1980 annetuilla laeilla, uusi 4 kohta, jolloin muutettu 4 kohta siirtyy 5 kohdaksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki.

6 a §.

Maatalousyrittäjällä, joka luovuttaa jatkamiskelpoiseksi katsottavan, kokonaan tai osaksi, kuitenkin vähintään neljäsosalta, omistamansa viljelmän 6 b §:ssä tarkoitettulle luovutuksen-saajalle ja pysyvästi lopettaa maatalouden harjoittamisen, on oikeus saada sukupolvenvaihdos-eläkettä edellyttäen:

Ehdotus.

6 a §.

Jos maatalousyrittäjä luovuttaa jatkamiskelpoiseksi katsottavan, kokonaan tai osaksi, kuitenkin vähintään neljäsosalta, omistamansa viljelmän, *joka ei ole olennaisesti suurempi kuin maatilalaissa (188/77) tarkoitettu perhevilmä*, 6 b §:ssä tarkoitettulle luovutuksensaajalle ja pysyvästi lopettaa maatalouden harjoittamisen, on hänellä oikeus saada sukupolvenvaihdoseläkettä edellyttäen:

4) että hänelle voitaisiin myöntää maatalain mukaista lainaa ottamalla kohtuullisen käyvän hinnan mukaisesti varallisuutena huomioon:

a) luovutettavasta viljelmästä 6 b §:n 5 momentin 2 kohdan perusteella pidätettävä tai yhden vuoden aikana ennen luovutusta pidätetty alue taikka saman momentin 3 kohdan mukaan itselle pidätettävä metsämaa;

b) maatalousyrittäjän tai hänen aviopuolisonsa muu kuin luovutettavaan viljelmään kuuluva maatila tai muu kiinteistö; ja

c) maatalousyrittäjän tai hänen aviopuolisonsa asunto-osakkeet, ei kuitenkaan niitä, jotka oikeuttavat hänen tai hänen perheensä vakinaiseksi asunnoksi tarkoitetun huoneiston hallintaan; ja

5) että hän on luovuttanut viljelmän vuoden 1973 jälkeen mutta ennen vuotta 1986.

4) että hän on luovuttanut viljelmän vuoden 1973 jälkeen mutta ennen vuotta 1981.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen edel-

Sen estämättä, mitä 1 momentin 2 kohdassa on säädetty sukupolvenvaihdoseläkkeen saami-

Voimassa oleva laki.

lytyksenä olevasta alaikärajasta, on myös sellaisella vuonna 1925 tai sitä ennen syntyneellä maatalousyrittäjällä, joka sanotussa momentissa tarkoitettulla tavalla pysyvästi lopettaa maatalouden harjoittamisen, oikeus saada sukupolvenvaihdoiseläkettä.

6 b §.

Jatkamiskelpoisena pidetään viljelmää, jonka käyttäminen maataloustuotannossa on tarkoituksenmukaista ja josta luovutuksensaajan perheineen voidaan arvioida saavan toimeentulonsa. Viljelmää, joka sijaitsee alueellisen kehittämisen edistämiseksi annetussa laissa (451/75) tarkoitettulla kehitysalueella, pidetään kuitenkin jatkamiskelpoisena, jos luovutuksensaaja perheineen voi saada siltä pääasiallisen toimeentulonsa. Jatkamiskelpoisuuteen vaikuttavana ei kuitenkaan pidetä aluetta, joka on hankittu viljelmään viimeisen vuoden aikana ennen luovutusta. Jatkamiskelpoisuutta tarkattaessa on otettava huomioon viljelmän pelto- ja metsäpinta-ala, sen tilusten sijainti ja muut luontaiset tuotantoedellytykset, asuin- ja talousrakennusten kunto ja muut näihin verrattavat seikat. Jos viljelmiä luovutetaan useammalle kuin yhdelle luovutuksensaajalle, jotka eivät ole aviopuolisoita, katsotaan se jatkamiskelpoiseksi vain, jos kukin luovutuksensaajista perheineen voi saada edellä tarkoitettua toimeentulonsa.

Ehdotus.

sen edellytyksenä olevasta alaikärajasta, on myös sellaisella vuonna 1926 tai sitä ennen syntyneellä maatalousyrittäjällä, joka sanotussa momentissa tarkoitettulla tavalla pysyvästi lopettaa maatalouden harjoittamisen, oikeus saada sukupolvenvaihdoiseläkettä. Vastaava oikeus on myös sellaisella vuonna 1927—1930 syntyneellä naispuolisella maatalousyrittäjällä, jonka aviopuolisokin on oikeutettu sukupolvenvaihdoiseläkkeeseen, kuitenkin siten, että eläkettä ei makseta ajalta ennen 55 vuoden iän täyttämistä.

6 b §.

Jatkamiskelpoisena pidetään viljelmää, jos sillä on peltoa viljelmän sijaitessa maatilalla 67 §:ssä mainitulla ensimmäisellä tai toisella vyöhykkeellä taikka Abvenanmaan maakunnassa 5 hehtaaria, sen sijaitessa edellä tarkoitettulla kolmannella vyöhykkeellä 6 hehtaaria ja neljännellä 8 hehtaaria sekä metsämaata niin paljon, että metsän tuotto verotuksessa noudatettavien perusteiden mukaan säännönmukaisessa kasvukunnossa on vähintään 85 kuutiometriä vuodessa. Jos viljelmällä on peltoa tai metsämaata edellä mainittua määrää vähemmän, pelto ja metsämaa voivat korvata toisiaan siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Lisäksi viljelmän rakennusten tulee täyttää kooltaan ja kunnollaan maatilaballituksen asettamat vaatimukset.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja viljelmän pinta-alaa koskevia vaatimuksia voidaan alentaa, jos viljelmän peltojen sijainti ja laatu, sen rakennukset tai muut tuotantoedellytykset ovat tavanomaista huomattavasti paremmat, jos luovutuksensaajalla on maataloudellinen ammattikoulutus tai jos viljelmällä harjoitetaan erikoistuotantoa. Niin ikään saadaan vaatimuksia pinta-aloista korottaa, jos viljelmän tuotantoedellytykset ovat tavanomaista huomattavasti huonommat. Alentamisen ja korottamisen edellytyksistä säädetään tarkemmin asetuksella.

Viljelmän jatkamiskelpoisuutta tarkattaessa otetaan myös huomioon sellainen ammattimainen kalastustoiminta ja porotalous, josta luovutaan luovutuksensaajan hyväksi samalla

Viljelmän jatkamiskelpoisuutta tarkattaessa otetaan myös huomioon sellainen ammattimainen kalastustoiminta ja porotalous, josta luovutaan luovutuksensaajan hyväksi samalla ker-

Voimassa oleva laki.

taa kuin viljelmästä, sekä luovutuksensaajan tai hänen aviopuolisonsa ainakin yhden vuoden ennen luovutushetkeä omistama viljelmä, joka maatilalain (188/77) mukaisesti soveltuu luovutuksen kohteena olevaan viljelmään lisäalueeksi. Asetuksella voidaan säätää tarkemmin, millaisin perustein ratkaistaan viljelmän jatkamiskelpoisuus.

Ehdotus.

kertaa kuin viljelmästä, sekä luovutuksensaajan tai hänen aviopuolisonsa ainakin yhden vuoden ennen luovutushetkeä omistama viljelmä, joka maatilalain mukaisesti soveltuu luovutuksen kohteena olevaan viljelmään lisäalueeksi.

Jatkamiskelpoisuuteen vaikuttavana ei kuitenkaan pidetä aluetta, joka on hankittu viljelmään viimeisen vuoden aikana ennen luovutusta. Jos viljelmä luovutetaan useammalle kuin yhdelle luovutuksensaajalle, jotka eivät ole aviopuolisoita, on viljelmän jatkamiskelpoisuutta ratkaistaessa edellä 1 momentissa tarkoitettuja arviointiperusteita korotettava luovutuksensaajien lukua vastaavasti.

Sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen edellytyksenä on, että viljelmä luovutetaan kokonaisuudessaan luovutuksensaajalle. Eläkkeen saamisen edellytyksenä on lisäksi, että luovutuksensaaja ei yksin tai yhdessä aviopuolisonsa kanssa taikka luovutuksensaajan aviopuoliso yksin omista enempää kuin puolet viljelmästä. Jos luovutuksensaajia on useita, lasketaan edellä mainittua säännöstä sovellettaessa luovutuksensaajien ja aviopuolisoiden osuudet yhteen. Luovuttajalla on kuitenkin oikeus, jollei toimenpide häiritse viljelmän tarkoituksenmukaista maataloudellista käyttöä, pidättää viljelmästä

1) itselleen ja kullekin rintaperilliselleen sekä otto- ja kasvattilapselleen kohtuullisen kokoinen tontti vakinaisen tai vapaa-ajan asunnon rakentamista varten;

2) itselleen tai toiselle alue, jolla on huomattavasti suurempi arvo käytettynä muuhun kuin maataloudellisiin tarkoituksiin; ja

3) rintaperillisilleen sellainen osa viljelmän tavanomaista huomattavasti suuremmasta metsämaasta, jonka pidättäminen ei ole esteenä maatilalaissa tarkoitettun lainan myöntämiselle luovutuksensaajalle.

3) *itselleen tai* rintaperillisilleen sellainen osa viljelmän tavanomaista huomattavasti suuremmasta metsämaasta, jonka pidättäminen ei ole esteenä maatilalaissa tarkoitettun lainan myöntämiselle luovutuksensaajalle.

Oikeutta sukupolvenvaihdoseläkkeen saamiseen ei ole, jos luovuttaja on 1 päivänä huhtikuuta 1977 tai sen jälkeen luovuttanut viljelmästäan niin olennaisen osan, että luovutusta on pidettävä tilan pirstomisena.

Luovutuksensaajan tulee olla luovuttajan tai tämän aviopuolison rintaperillinen, joka ikänsä, ammattitaitonsa ja muiden ominaisuuksiensa

Luovutuksensaajan tulee olla luovuttajan tai tämän aviopuolison rintaperillinen, joka ikänsä, ammattitaitonsa ja muiden ominaisuuksiensa

Voimassa oleva laki.

puolesta voidaan katsoa sopivaksi harjoittamaan maatilataloutta viljelmällä. Jollei tällaista sukulaista ole tai tämä ei muusta syystä tule luovutuksensaajana kysymykseen, voidaan luovutuksensaajaksi hyväksyä edellä mainitut vaatimukset täyttävä muu henkilö. *Lisäksi edellytetään, että sukupolvenvaihdoksen tukemista ei ole pidettävä ilmeisen epätarkoituksenmukaisena luovutuksensaajan taloudellisen aseman ja muiden olosuhteiden takia.*

Viljelmän asuin- ja talousrakennukset voidaan ottaa huomioon eläkkeenhakijan eduksi ratkaistaessa, omistaako maatalousyrittäjä 6 a §:n 1 momentin johdantokappaleessa tarkoitetun neljäjäsen taikka luovutuksensaaja puolisoineen edellä 3 momentin johdantokappaleessa tarkoitetun suuremman osuuden kuin puolet viljelmästä.

6 e §.

Maatilahallituksen on annettava eläkelaitokselle lausuntonsa siitä,

1) onko 6 a §:ssä tarkoitettua viljelmää pidettävä jatkamiskelpoisena;

2) onko luovuttajalla katsottava olevan oikeus pidättää viljelmästä 6 b §:n 3 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu alue, onko viljelmää 6 b §:n 4 momentissa mainituin tavoin pirstottu ja täyttääkö luovutuksensaaja sanotun pykälän 5 momentissa tarkoitettut edellytykset; sekä

Ehdotus.

puolesta voidaan katsoa sopivaksi harjoittamaan maatilataloutta viljelmällä. Jollei tällaista sukulaista ole tai tämä ei muusta syystä tule luovutuksensaajana kysymykseen, voidaan luovutuksensaajaksi hyväksyä edellä mainitut vaatimukset täyttävä muu henkilö. *Luovutuksensaajaksi ei kuitenkaan hyväksytä henkilöä, joka ammattinsa, muun varallisuutensa kuin luovutettavan viljelmän tai tulojensa puolesta ei voi saada maatilalain mukaista sisarosuuslainaa.*

Viljelmän asuin- ja talousrakennukset voidaan ottaa huomioon eläkkeenhakijan eduksi ratkaistaessa, omistaako maatalousyrittäjä 6 a §:n 1 momentin johdantokappaleessa tarkoitetun neljäjäsen taikka luovutuksensaaja puolisoineen edellä 3 momentin johdantokappaleessa tarkoitetun suuremman osuuden kuin puolet viljelmästä. *Edellä tarkoitettuja omistusosuuksia määriteltäessä ei viljelmään katsota kuuluvaksi aluetta, jonka luovutuksensaaja omistaa yksin tai yhdessä muun henkilön kuin luopujan tai tämän aviopuolison kanssa ja joka ei ole aikaisemmin ollut luopujan tai tämän aviopuolison omistuksessa.*

1) onko 6 a §:ssä tarkoitettua viljelmää pidettävä sellaisena jatkamiskelpoisena viljelmänä, joka ei ole perheviljelmää olennaisesti suurempi, ja onko luovuttaja 6 a §:n 1 momentin 4 kohdassa mainituin edellytyksin oikeutettu maatilalain mukaiseen lainaan;

2) onko luovuttajalla katsottava olevan oikeus pidättää viljelmästä 6 b §:n 5 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu alue, onko viljelmää 6 b §:n 6 momentissa mainituin tavoin pirstottu ja täyttääkö luovutuksensaaja sanotun pykälän 7 momentissa tarkoitettut edellytykset; sekä

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1981.

Tätä lakia sovelletaan tapauksiin, joissa viljelmän luovutus tapahtuu tai maatalousyrittäjien eläkelain 6 g §:ssä tarkoitettu ehdollinen päätös eläkkeen perustuessa sanottuun pykälään annetaan 1 päivänä tammikuuta 1981 tai sen jälkeen.

